

De opvatting van een dwars historicus

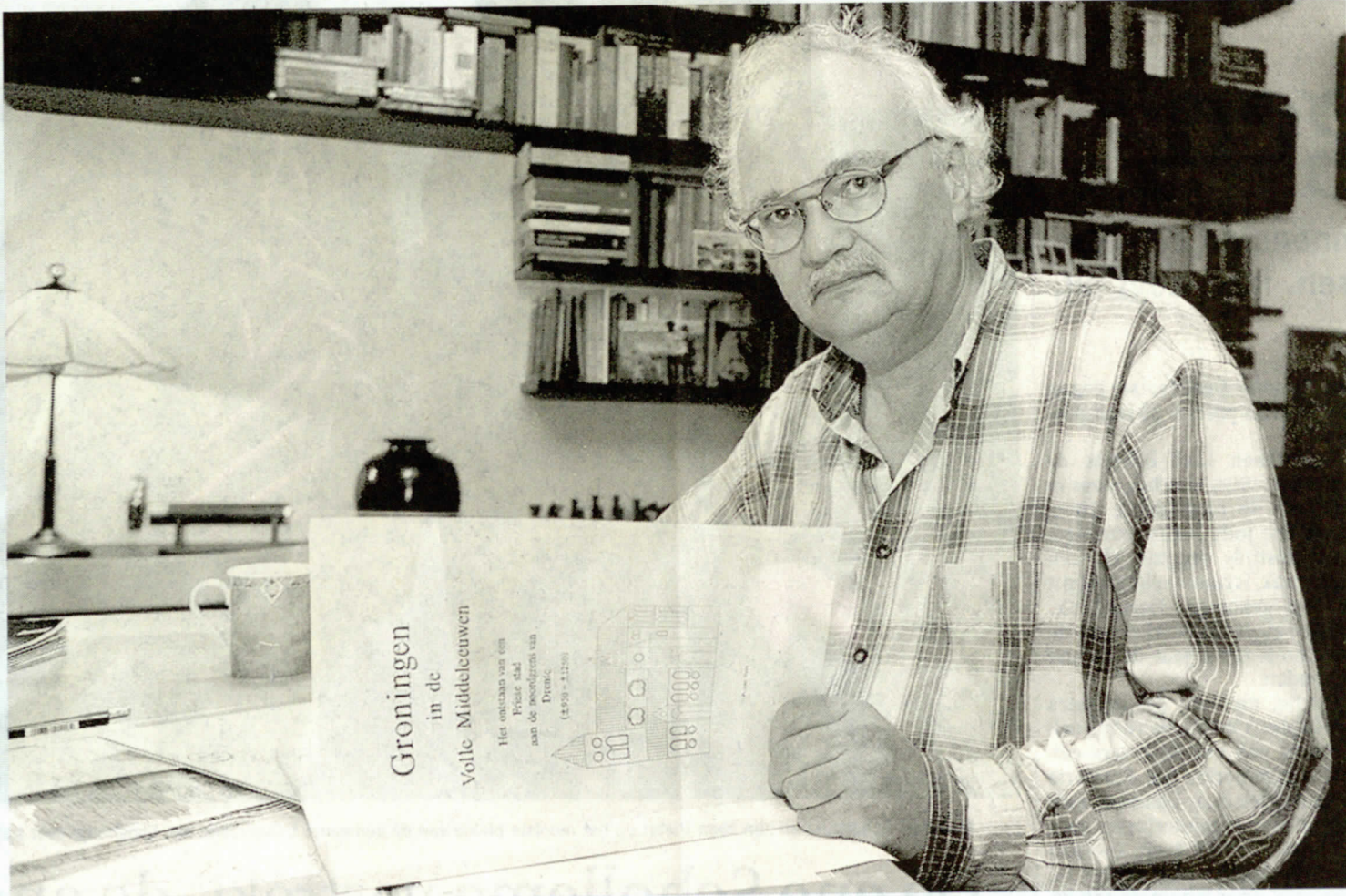
Groningen kent een rijke historie. Bijna niemand weet eigenlijk hoe oud de stad precies is, maar al in de eerste eeuwen van onze jaartelling woonden mensen op de plek die nu Groningen heet. Toen nog was het een dorp, omgeven door moeras.

Pas in 1040 wordt Groningen voor het eerste met name genoemd. De Duitse koning Hendrik III schonk in dat jaar de 'villa Gruoninga' met de bijbehorende rechten van tolheffing en muntslag aan de bisschop van Utrecht. Voor heel wat mensen is die geschiedenis-in-een-notedop redelijk vaststaand. Maar in geen geval voor Groninger Ruud van Veen (50, computerprogrammeur en gedreven amateur-historicus), want in zijn visie zit de geschiedenis heel anders elkaar. En hij schuwt daarbij de confrontatie niet. De oorkonde van 1040 waarop het 950-jarig bestaan van de stad werd gebaseerd, noemt-ie ronduit vals.

Het handschrift is volgens hem 12e eeuws en hij wil dat graag met een serie voorbeelden schragen. Zo staat in de oorkonde bijvoorbeeld dat de stad Groningen dertig karrevrachten wijn per jaar aan de Utrechtse kerk moet leveren, terwijl hier nooit wijn geteeld is.

Momenteel legt Van Veen de laatste hand aan een manuscript met de werktitel 'Groningen in de volle middeleeuwen'. Daarin schetst hij een beeld van Groningen en omgeving omstreeks het jaar 1000. "Van jongs af aan", zo vertelt Van Veen, "fascineert de geschiedenis van de stad mij."

De theorieën van Albert Delahaye (1915-1987, archivaris en historicus, ondermeer in Leiden

Ruud van Veen: Stad-Groningse geschiedenis herschrijven. © JAN WILLEM VAN VLIET

en Nijmegen) vormen het uitgangspunt. Delahaye veronderstelt dat de hele gangbare Nederlandse geschiedenis opgehangen is aan de zijns inziens foute verklaring van plaatsnamen. De juist door zijn werk als archivaris met oude kaarten vertrouwde Delahaye komt op basis van zijn interpretaties van deze kaarten tot heel andere conclusies dan de gangbare.

Een voorbeeldje. Toen Bonifatius in Dokkum vermoord werd, bestond die plaats volgens Delahaye helemaal niet. Het was namelijk weggespoeld door een

van de vele overstromingen. Volgens Delahaye heeft de moord zich aan de oevers van de Borne afgespeeld, een rivier in Noord-Frankrijk in de buurt van het plaatsje Dockynchirica, de oude naam van Duinkerken.

In navolging van de Delahaye gaat Van Veen er van uit dat omstreeks het jaar 1000 Nederland voor de twaalfde keer overstromd was. "Het lijkt juist dat hier mensen hebben gewoond, maar niet voor langere tijd achter elkaar. De plaats Groningen was in die tijd niet meer dan een dorp, gebouwd op de uitlopers van de Hondsrug in een moeras-

landschap. Door alle overstromingen was de bevolking eigenlijk voortdurend in beweging en vrijwel nomadisch te noemen."

"Opvallend is het dat in heel Nederland over de periode van de 3e tot de 10e eeuw geen enkel geschrift te vinden is. Nog opmerkelijker is het dat wat wij over onze geschiedenis weten, beschreven is in hoofdzakelijk Franse kronieken, ver van Nederland dus", vertelt Van Veen.

"De gevestigde orde van historici heeft de polemiek met Delahaye altijd gemeden en deden zijn ideeën af als diletantisch

en niet serieus te nemen. Logisch vanuit hun visie omdat het fundament onder de vaderlandse geschiedenis wordt weggehaald en alles opnieuw geïnterpreteerd zou moeten worden."

Van Veen: "Misschien wordt het tijd dat wetenschappers die Noord-Franse bronnen eens gaan bestuderen, zodat we wellicht onze geschiedenis kunnen herzien." In elk geval zullen zijn theorieën heel wat loswoelen. Het manuscript - waar een stevig jaar werk in zit - is zo goed als klaar. Van Veen gaat nu op zoek naar een geïnteresseerde uitgever.

Nuhr 7-11-90